

նիմ՝ որոնք իրենց առատածեռն նուէրներով լեցուցին զիս, կ'երթամ անոնց դիմելու:

Թողով խեղճ Վաղերիան ցաւալի անստուգու թեան մը մէջ՝ Մարկեղոս խոյս տուաւ գնաց, և երկար ճամբայ մ'ընելէն վերջ՝ եւաւ Նոմնետաւ նայի զոնէն դուրս. կանգ առաւ հովոցի մ'առջեւ՝ յորում տվորաբար կը հաւաքուէին իր բարեկամներէն շատերն՝ սասորանջ խաղալու համար. և հսկայածեռ սոմիներով շրջապատուած տան մէջ մտնելէն վերջ՝ ոտքը դրաւ դահլիճի մը մէջ, ուր համախմբուած կեցեր էին իր դատարկապորտ ընկերներն, որոնք ողջունեցին զինքը աղաղակաւոր գոչիւններով:

Մարկեղոս նախ պատմեց իրենց թէ ինչպէս գետէն ազատեցաւ, և յետոյ ծոցէն թուղթը հանելով՝ կարդաց հասած թիւոր լուրը իր բարեկամներուն, այսինքն թէ մօրեղկային յանկարծակի մոռնելով՝ անագին պարտքեր թողուցեր էր:

— Մօրեղայրդ խելացի գտնուեր է, և դու աւելորդ տեղ կը տրտմիս, ըսաւ խաղաղադնեղէն մէկը ծիծաղելով:

Մօրեղայր մահաւամբ կը լմննաւ արժեթղթերս, աւելցուց Մարկեղոս դառնացած. եթէ առ ժամս կարենայի ծածկել վիճակս պարտաւորներեմ՝ յետոյ ինքզինքս գտնելով կրնայի քանի մը բան ազատել նաւաբեկութենէ. բայց դժբախտաբար այլ էս դրամ չմնաց քովս, և ասկէ վերջ վաշխառուներն ալ շատ դժուարաւ փոխ պիտի տան ինծի, եթէ յետին կարօտութեանս ստիպուած՝ պաղատագին դիմեմ իրենց օգնութեան, ուստի . . .

Մարկեղոս խօսքն ընդհատեց. առաջին անգամ էր այս որ դրամ կ'ուզէր իր բարեկամներէն, և ամօթն գետինը կ'անցընէր ու կը պապանծեցնէր զինքը:

Պատրիկներն զարմանքով ու արհամարհոտ

արգահատանքով նայուածք մը նետեցին իրենց բարեկամին վրայ, բայց և ոչ մէկ ձայն կրկնեց կարծեցեալ հարուստին երբեմն եղած նուէրները, այլ էս ոչ որ ձեռք կարկանդե խեղճ պարտապանին:

Մարկեղոս տեսնեալ աչքով դիտեց ընկերները՝ որոնք լուռ ու մունջ կեցեր էին. նոյն պահուն դառն ժպիտ մը սահեցաւ անցաւ շրթունքներուն վրայէն, և չուզելով խոնարհիլ անօգուտ պաղատաններու, եւաւ այն տեղն, և հեռուաւ լով հովոցէն՝ ինքիբնէն կ'ըսէր տագնապալից.

— Չասոնք իմ բարեկամներս կը կարծէի՝ միշտ դեռ սեղաններու բարեկաններն են եղեր . . .

Մարկեղոս բոլորովին յուսահատած՝ չէր գիտեր որ կողմ գտնալը, անգուսպ գոռոզութիւնն իրեն թոյլ չէր տար խորհրդող հարցնելու Դեկոսին, և ան ցաւէն բոլորովին ինք իրմէ դուրս ելած՝ կ'անիծէր այն զիմած ձեռքը՝ որ զինքը ազատեր էր Տիբերիան. և զինքը հարուածող դժբախտութեան մէջ՝ փոխանակ արդարաբան պատիժ մը տեսնելու իր անկարգ կեանքի՝ կ'աւանիծէր մարդկային ազգը, գոչելով կալիգուլային հետ, թէ « Կ'ուզէի որ բոլոր մարդիկ մէկ գլուխ միայն ունենային, վերջը էս դահիճ կ'ըլլայի զայն կտրելու »: Տխուր լուրը Վաղերիային հաղորդելու արիւթիւն չունենալով, Մարկեղոս՝ գրեթէ խելագարի պէս կը շրջէր Հոռոմայ փողոցներուն մէջ. Քանի մ'անգամ ուզեց գետը նետուիլ և վերջ տալ կեանքին՝ անցնալ անկնէրէն շատ աւելի ծանր յանցանքով մը: Վերջապէս աննպատակ պտըտելէն յոգնած, արիւթիւն չբուռ ու դարձաւ տուրք՝ պատմելու համար Վաղերիային անանկնկալ դժբախտութիւնը՝ որ զիրենց յանկարծակիի բերած էր՝ մինչդեռ իրենք կ'երգեին հնչուակեաց կեանքի մը վայելքները:

Շարայարկի

Յ Ա Ն Կ Ն Ե Ի Դ Թ Ո Յ

ԲԱՐՈՑԱԿԱՆՔ

ՏՕՔԹ. Գ. ՅՈՎ. — Մտային հիւանդութեանց . 337

ԱԻ. ՆԱԲԱՆԴԱՆ. — Առակ. Ժայռ և Կաթիլն . 340

ՀԱՅՑԱԿԱՆ ԺԵՄԱՐԱՆ (Ջաղուածք).

ԱՆԴՆԻԿԱՆ Հ. Ն. — Միջին-գարու վէպերն. —

Յ. Հարցունք Աղջկան 341

ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ Հ. Մ. — ՄԻՋՆԱԳՐԵԱՆ ԲԱՆԱՍՅՈՒՆԵՐԻ. —

Յօվաննէ Երզնկացի 347

ՄԲԱՏ ԴԱՆԹԵԱՆ. — ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ. — Ժողովրդ-

դական բանահիւսութիւն. — Գաւառի Շերեր . 350

ՍԱՀԱՅԱՆ Հ. Կ. Տ. — Վասիլ Բ. Բուլղարասպան.

— Կոստանդին Բ 353

ԳՐԱԿԱՆՔ

ՏԻՐՈՑԱՆ Հ. Ա. — Կարպիսին խաղաքարը . 361

Փ. Ս. ՀՈՒՎՄԱՅԵՏԻ. — Բաղթանակ անմեղութեան,

կամ Նորայտու և զարմանալի արկածք Քաշին,

Տիգրանայ, որդւոյ Թագաւորին Հայաստանի.

Թարգմանեց Հ. Ա. ՏԻՐՈՑԵԱՆ 362

ՏԻՐՈՑԵԱՆ Հ. Ա. — Վերայուց հանդէպ տասնա-

կամ Նորայտու և զարմանալի արկածք Քաշին,

Նորայ, կողմնակերպ խմբերայն 367

ՎԻԿՏՈՐ ԼԵՒԻՍ. — ՊԵՐԻԿԱՆԻՆԻ. — Թարգմ.

ԿՈՒՍՏՈՒՄ ՊԵՏ ՄԻԼԱՍԵՆԻ. 369

* * * — Առաջ Նախնեաց 375

ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ Հ. Մ. — Արմենական յոյսերը (Վ. Լայ). 376

Ա. ՔԼԵՅ ԴԵ ԼԱ ԳԻՐԱՆ. — Տիբերիսի Նաւապարհ

(Պատմական վէպ) 381

ԿՈՂՔԻ ՎՐԱՑ

ՎԵՐՄԱՆՈՂ. — Վնեստիկ քաղաքի Սեբեքի վէպ

վրայ թողած տպաւորութիւնները,